

Mag. Tilka Jamnik

Podpredsednica Društva Bralna značka Slovenije - ZPMS

E-pošta: tilka.jamnik@gmail.com

BRANJE: NAČIN ŽIVLJENJA IN VIR ZNANJA¹

**IZBOR KNJIG ZA OTROŠKE PARLAMENTE V ŠOLSLEM LETU 2016/2017 NA TEMO
»OTROCI IN NAČRTOVANJE PRIHODNOSTI«, 15. 9. 2016.**

Uvod

Tema parlamentov v šolskem letu 2016/2017 je »Otroci in načrtovanje prihodnosti. Ob tem vam bo vsekakor prišel prav seznam knjig iz šolskega leta 2014/2015, ko je bila tema »Izobraževanje in poklicna orientacija«:

http://www.bralnaznacka.si/upload/147263467157c69f2fdd859_Otroški_parlament_2014_-_Izobraževanje_in_poklicna_orientacija.pdf

Tokrat pa smo izbrali in dodali tudi mladinske knjige, leposlovne in poučne, na temo vrednot: kako danes vzgajati otroke, da bodo dobri ljudje v prihodnosti, ko odrastejo, poudarek na dostojanstvu in spoštovanju do samega sebe in do drugih.

Seznam je pripravljen s pomočjo Priročnikov za branje kakovostnih mladinskih knjig, ki jih pripravlja Pionirska – center za mladinsko književnost in knjižničarstvo pri Mestni knjižnici Ljubljana: Knjige smo izbirali predvsem med kakovostnimi (v Priročnikih so ocenjene z dobro, prav dobro in odlično.) Novejše kakovostne knjige so predstavljene z anotacijami, razen iz zadnjih dveh let (2015 in 2016), ker le-te še niso bile predstavljene v omenjenih Priročnikih.

Pričujoči seznam izbranih knjig vsekakor dopolnjujte tudi po svoji presoji z drugimi knjigami iz preteklih let in predvsem z novostmi, pri čemer upoštevajte želje in zanimanja vaših učencev. Pri tem so tudi vam lahko v pomoč Priročniki Pionirske, ki jih najdete na domači strani: <http://www.mklj.si/prirocnik/item/451>
Priročnik za kakovostno branje knjig 2015 bo izšel novembra letos.

¹ Naslov – ustrežnejšega ne bi mogla najti! - sem z dovoljenjem povzela po dr. Leopoldini Plut – Pregelj, za kar se ji prisrčno zahvaljujem!

Priporočilni seznam mladinskih knjig na temo otroških parlamentov vam, spoštovani mentorji, posredujemo iz več razlogov:

- da bi vi in učenci bolje, širše in globlje spoznali izbrano temo otroških parlamentov in se lažje pripravljali na razpravo,
- da bi se spomnili na nekatere starejše književne junake, npr. na Petra Klepca, Kekca, Malega princa idr. in na mladinska literarna dela, ki v prizadevanjih po vzgoji opozarjajo na vrednote, ki so še vedno aktualne (npr. Fran Levstik, Kdo je napravil Vidku srajčico), predvsem pa da bi zvedeli za najboljša sodobnejša dela, tako slovenska kot prevedena, ki na večne vrednote opozarjajo v novih družbenih razmerah (globalizacija, migranti idr.), predstavljajo otroštvo in odraščanje slavnih in uspešnih ljudi (npr. Roalda Dahla, Rose Parks, Samie Yusuf Omar) idr., in bi se iz njih ob branju tudi »učili za življenje«.
- da bi hkrati spodbujali bralno kulturo in pismenost učencev,
- da bi povezali priprave na otroške parlamente z drugimi šolskimi predmeti in dejavnostmi ob pouku, predvsem z bralno značko ali drugimi bralnimi projekti na šoli (npr. vsaj ena prebrana knjiga za parlamente je lahko priznana kot opravljena obveznost za bralno značko).

Iskreno želimo vam in vašim učencem uspešne priprave na otroške parlamente in veliko spoznanj ter užitkov pri branju mladinskih knjig!

Seznam mladinskih knjig

Legende in opombe

C = leposlovje do 9. leta
P = leposlovje od 10. leta dalje
M = leposlovje od 13. leta dalje
L = ljudsko slovstvo

A-stopnja = primerno tudi za starost do 3 let
B-stopnja = primerno za starost 3–6 let
1. stopnja = primerno za 1., 2. in 3. razred OŠ
2. stopnja = primerno za 4., 5. in 6. razred OŠ
3. stopnja = primerno za 7., 8. in 9. razred OŠ
M⁺-stopnja = primerno za srednješolce

SLIKANICE – predvsem za učence 1. triletja; vendar tudi za starejše učence, za raziskovanje in primerjanje

Bevk, France: **Peter Klepec.**

Ilustr. Marjan Manček. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2008. (Ciciban – zakladi otroštva), 22 str.

| C | 1. stopnja | nova izdaja, po ljudskem izročilu, velike tiskane črke, za uro pravljic
| dečki, drugačnost, moč, nasilje, pastirji, Slovenija, vile

Slovenska ljudska pripoved o Petru Klepcu je ohranjena v več različicah, pričujoča – avtorska priredba Franceta Bevka za otroke in z ilustracijami Marjana Mančka – je prvič izšla leta 1978 in pred nami je tretji, popravljeni ponatis. Slikanica je tokrat izšla v zbirki Zakladi otroštva: pripoved o Petru Klepcu je v resnici prav to, eden od »zakladov« slovenskega ljudskega izročila, ki bogati otroštvo več generacij Slovencev. Pripoved namreč izžareva pomembno sporočilo, silno kot je močan Peter Klepec: kdor je močan, naj priskoči na pomoč tudi drugim ... Lepo bi bilo, če bi bilo mnogo Petrov Klepcev na svetu!

Coulman, Valerie: **Ko bodo pujsi leteli.**

Prev. Barbara Majcenovič Kline. Ilustr. Rogé. Hoče: Skrivnost, 2010, 32 str. Dodatek: Izšla tudi različica z malimi tiskanimi črkami

| C | B- stopnja | [ZELO DOBRO], velike tiskane črke, za uro pravljic
| nonsens, pujsi, vztrajnost, živali v domišljiji

V za oko prijetno barviti slikanici si bikec Srečko zaželi voziti kolo. Po številnih prošnjah očka slednjič privoli, da sine dobi kolo ... ko bodo pujsi leteli. Srečko se seveda domisli rešitve, kako se bo to zgodilo in se, kljub temu, da ga neprestano spremljajo zaprepadeni ugovori, češ, pa saj pujsi ne letijo in krave ne vozijo koles, ne preda. Dinamično, a okusno oblikovana in blago duhovita knjiga, po kateri kopitlja simpatičen – tako v besedi kot podobi – glavni junak, tako sporoča, da se vse da, če se hoče in da je moč tam, kjer je volja. Seveda ne tako dolgočasno direktno, pač pa podprto z zabavno, domiselno zgodbico in dobro realizacijo. Ob slikanici nam tako ostane en sam pomislek, in sicer, da je za naš trg nemara nekoliko pretiran natis knjige v dveh različicah, ene z malimi in druge z velikimi tiskanimi črkami. (GK)

Hudičeva volna: slovenska ljudska pravljica.

Ilustr. Zvonko Čoh. Prir. Anja Štefan. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2011. (Velike slikanice), 23 str.

| L | B- stopnja | [ODLIČNO], ljudsko slovstvo, za uro pravljic
| dobrota, hudiči, mačehe, pogum, pomoč, samozavest, sovraštvo

Anja Štefan, ki jo mladi bralci dobro poznajo in ki je kot uveljavljena pesnica, pisateljica, predvsem pa velika ljubiteljica in vsestranska posredovalka ljudskega izročila že sama po sebi zagotovo kakovosti, tudi tokrat ni razočarala. Slovensko ljudsko pravljico o fantu, ki ga hudobna mačeha

pošlje opraviti težko nalogo, da bi se ga za vselej znebila, je za sodobne bralce kot vselej primerno priredila, pri tem pa ohranila vso privlačnost ljudskega jezika in starinsko patino besedila. Klasična zgodba govori o dobrem in prebrisanem pastorku, ki se pogumno odpravi na stekleno goro po tri funte hudičeve volne za na videz bolno mačeho. Ko fant na svoji poti srečuje ljudi z različnimi težavami, ki ga prosijo, naj pri hudiču poizve, kako jih lahko uspešno rešijo, vsem po vrsti obljubi pomoč. Kljub nevarnosti, v katero se je podal, nazadnje po zaslugi pretkane hudičeve žene dobi vse, kar potrebuje, da lahko eno za drugo izpolni vse svoje dane obljube. Domov se vrne srečen in bogato poplačan. Dobra pripoved je v kombinaciji z odličnimi ilustracijami Zvonka Čoha, ki so tako žive in zaresne, da kar "dišijo" po groznem hudiču, slikanici prinesla tudi nominacijo za izvirno slovensko slikanico 2012. (ZSV)

Kodrič, Neli: Ali te lahko objamem močno?

Ilustr. Damijan Stepančič. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2011. (Velike slikanice), 31 str.

| C | 1. stopnja | [ZELO DOBRO], naslovniško odprta pripoved, slikanica +
| dobrota, drugačnost, etika, modrost, nasilje, predsodki, tujci, vrednote

Levstik, Fran: Kdo je napravil Vidku srajčico.

Ilustr. Roža Piščanec. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2012, 18 str.

| C | B- stopnja | [ODLIČNO], nova izdaja, ponatis, slikanica miniaturna
| dečki, družina, oblačila, pomoč, revščina, živali v domišljiji

Pravljico o revnem Vidku in prijateljicah živalih je Levstik prvič objavil leta 1877 v 3. številki Vrtca, kot slikanica pa je prvič izšla šele leta 1955 v zbirki Čebelica s čudovitimi litografijami Rože Piščanec. Od tedaj dalje je besedilo, ki ga je za Čebelico jezikovno posodobila in za zadnji odstavek, nekakšen modrostni zaključek Vidkove mame, skrajšala verjetno urednica Kristina Brenkova, doživelo številne ponatise v različnih izdajah, a vse z ilustracijami Rože Piščanec. Brez pretiravanja lahko rečemo, da je Levstik, ki tudi sicer velja za našega učitelja dobrega pisanja v slovenščini, s to zgodbo že pred več kot 130 leti postavil zgled smotrnega pisanja o ekologiji. Medtem ko se sodobno modno pisanje o okoljskih problemih v neekoloških količinah zadovoljuje z nešteti različicami premetavanja smetnjakov, davečih štokeljev in računalniško bistrim otrokom, ki lovijo okoljske zločince, Levstik v nekaj potezah predstavi bistvo: da smo brez sodelovanja z naravo še bolj revni kot sicer, saj je prav sleherno bitje pomemben člen našega preživetja. In to mora vedeti mali Videk še pred vstopom v šolo! (vz)

Munsch, Robert N.: Princesa v papirnati vrečki.

Prev. Gaja Kos. Ilustr. Michael Martchenko. Radovljica: Didakta, 2012, 27 str.

| C | B- stopnja | [ODLIČNO], za uro pravljic
| neumnost, ošabnost, premetenost, princese, samopodoba, samozavest, vrednote, zmaji

Ni rečeno, da so prave samo tiste princese, ki so sposobne začititi drobno grahovo zrno pod dvajsetimi žimnicami in dvajsetimi pernicami. Avtor o tem razmišlja drugače. Ko zmaj raztrešči grad princese Elizabete, uniči vse njene obleke in odnese v svojo jamo tudi princa Roberta, s

katerim se namerava poročiti, se Elizabeta odloči ukrepati sama. Oblečena zgolj v papirnato vrečko, oborožena s pogumom, razumom in odločnostjo, ki bi jih težka pripisali krhki in nežni princeski, prelisiči zmaja in osvobodi princa svojega srca. Škoda, da si rešeni princ prav nič ne želi princeske, kakršna je zmršena, smrdljiva in v »umazano staro papirnato vrečko« oblečena Elizabeta, ampak pravo princesko. O poroki zato ne kaže izgubljati besed, zgodba pa odpira tehten razmislek o kriterijih, ki določajo pravega princa in stereotipih, ki veljajo za pravo princesko. Ilustrator je zgodbi prispeval ravno pravšnjo mero odrezavega humorja. (im)

Silei, Fabrizio: **Avtobus Rose Parks.**

Prev. Dean Rajčič. Ilustr. Maurizio A.C. Quarello. Ljubljana: Sanje, 2015, 39 str.

| P | 2. stopnja | [ODLIČNO], naslovniško odprta pripoved, o avtorjih, slikanica +
| Amerika, avtobus, človekove pravice, dedki, pogum, rasizem, Rosa Parks (1913-2005),
spomini, stoletje, 2. pol. 20., vnuki, ZDA

Vandot, Josip: 3 naslovi: **Kekec in Bedanec, Kekec in Pehta, Kekec in Prisank.**

Ilustr. Zvonko Čoh. Za slikanico prir. Andrej Roza Rozman. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2001, 2006, 2014. (Cicibanov vrtljak; Velike slikanice), 32 str.

| C | B- stopnja | knjige so del nanizanke, nova izdaja, nova likovna obdelava, priredba
| bajeslovna bitja, dečki, gore, pogum

Vandotove zgodbe Kekec na volčji poti je priredil Andrej Rozman Roza za slikaniške izdaje. Odlični priredbi je dodana tudi Kekčeva pesem Kajetana Koviča, ki jo otroci in starši zagotovo poznajo tudi iz filmske upodobitve. Besedilo, ki so ga že pred desetletjem posvojili mladi in manj mladi bralci, je "akcijska" pustolovščina, ki se dogaja v slovenskem visokogorju in izpostavlja predvsem klenost, dobrovoljnost in velikodušnost glavnega junaka Kekca. (...) Morda je še več dinamičnosti kot v samem besedilu najti v imenitnih ilustracijah Zvonka Čoha, ki so z zanimivimi perspektivami, velikimi totali, bližnjimi plani, detajli ter z izrazito filmskimi portreti pravo "filmsko branje." (IM)

Wild, Margaret: **Goska Lučka.**

Prev. Barbara Majcenovič Kline. Ilustr. Ann James. Hoče: Skrivnost, 2013, 33 str.

| C | B- stopnja | [ZELO DOBRO], velike tiskane črke
| gosi, ljubezen, matere, pogum, strah, živali v domišljiji

Goska Lučka je v poplavi slikanic, v katerih par majhne in odrasle živalce razrešuje raznorazne zagate v odnosu med otroci in starši, ki na koncu praviloma izzvenijo v osladne obljube medsebojne ljubezni in naklonjenosti, prijetno presenečenje. Njen presežek se ne skriva v izvirnosti zgodbe, saj je preprosta in predvidljiva: mala goska se boji skupaj z jato odleteti iz domačega ribnika v širno in neskončno nebo, zato se trmasto upre mami in začasno skriva po svojih priljubljenih otroških koticah. Za hip se ustraši, da je ostala v ribniku sama, nato pa prek pogovora s ponovno najdeno mamo predela svoje strahove, si zagotovi njeno podporo pri odkrivanju neznanega in najde pogum, ko si zastavi nalogo, da bo v prihodnosti tudi sama postala junaška reševalka ostarelih staršev. Nato obe ptici odletita v temno in neskončno nebo. V slikanici

so otroški strahovi pred neznanim in pred zapuščenostjo, prijetnost intimnih domačih kotičkov in lep, neponarejeno ljubeč odnos med mamo in hčerko prikazani odkrito, brez vsake ironije po eni, a tudi osladnosti po drugi strani. Tej preprosti, sproščeni ter evokativno ilustrirani slikanici lahko le čestitamo, saj ji uspe nekaj danes zares redkega: govoriti o pomembnih rečeh brez ironije in brez patetike. (IL)

STRIPI – predvsem za učence 2. in 3. triletja

Kostner, Walter: 3 naslovi: **Tik in Tak, Povsem ... naravno, Spoprijemanje z življenjem.**
Prev. Petra Riesman. Ilustr. Walter Kostner. Ljubljana: Novi svet, 2008, 2013. 120 str.

| M | 3. stopnja | knjiga je del nanizanke, naslovniško odprta pripoved, o avtorjih, velike tiskane črke

| čustva, empatija, klovni, modrost, vrednote

Lika Tik in Tak (orig. v ital. Gibi e Doppia) sta bila zasnovana v prvi polovici osemdesetih let, prvi stripi so bili objavljeni v reviji Città nuova, potem pa v petnajstih revijah po vsem svetu, prevedeni so v več svetovnih jezikov, posneti kot TV risanke in interaktivni cede-rom. Ta album prinaša 150 kratkih stripov, ki prikazujejo različne situacije: življenjske izkušnje, pozitivna dejstva in spodrsaljaji, sanje, razočaranja, odkritja ... Tik in Tak opazujeta, da bi razumela in se šele nato odzoveta, delujeta počasi in mirno, izražata se z malo besedami, ki so jasne. Poskušati najti sebe in razumevanje do drugih. Njune zgodbe spominjajo na »poetiko realizma«, izhajajo iz našega življenja in iz glavnih bivanjskih tem; diskretno nam predlagajo nove poti ... Delujejo kot povabilo, naj skupaj s Tikom in Takom odkrijemo umetnost življenje. Priporočamo tako mladim kot odraslim bralcem. (TJ)

Thompson, Craig: **Odeje:** roman v stripu.

Prev. Mojca Kregel. Ilustr. Craig Thompson. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2006. (Odisej), 588 str.

| M | 4. stopnja | za jezikovno vzgojo

| drugačnost, družina, fantje, ljubezen, mladostniki, odraščanje, vera, vrednote

Odeje mladega ameriškega striparja Craiga Thompsona so devet poglavij obsegajoč roman v stripu. Vsa se vrtijo okoli Craiga iz Wisconsina, ki odrašča v tradicionalnem okolju, obkrožen s fanatičnimi verniki, nezdravo vkalupljenimi v cerkveno ideologijo. Slednji sta žal podlegla tudi njegova starša, ki mu vztrajno grenita življenje; avtor tako na več mestih nazorno pokaže, kako težko je v takšnem omejenem (družinskem in družbenem) okolju sprejemati odločitve in si po lastni meri krojiti življenje. Primer? Craig, ki se je že kot otrok pred neprijazno stvarnostjo zatekal k risanju, se želi vpisati na likovno akademijo, kar pa mu župnik močno odsvetuje z argumentom, da tam rišejo gole ljudi, zaradi česar lahko mladi postanejo homoseksualci! Odeje so torej simpatična, grenkosladka, nekoliko nostalgična, vendar ne sentimentalna zgodba o odraščanju, zaljubljanju in težavnem iskanju identitete, njen čar pa se skriva predvsem v vizualni plati, ki ji

poznavalci stripovske umetnosti priznavajo izvirno kompozicijo in odlično risbo s čopičem. In brez skrbi: knjiga na videz strašljive debeline je obvladljiva v nekaj urah!

FANTASTIKA – predvsem za učence 2. in 3. triletja

Beckett, Bernard: **Geneza**.

Prev. Irena Duša. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2010, 2012. (Odisej), 156 str.

| M | 3. stopnja | [ODLIČNO], za pogovore o knjigah

| etika, prihodnost, roboti, šola

Pripoved novozelandskega pisatelja in učitelja se posameznikovega zavedanja o samem sebi dotika sicer na žanrski podlagi znanstvene fantastike, a s postopkom literarizirane arheologije. Zgodba nas postavi v leto 2075, in sicer na sprejemni izpit študentke Anaksimander. V petih predpisanih urah preizkusa se pred bralcem razvije geneza tako neke osebe (v legendo ovitega Adama Forda), kot človekove misli o samem sebi, človeški družbi in državi. V času natančno zastavljenih izpraševalčevih vprašanj in prav tako izčrpnih odgovorov kandidatke za Akademijo skupaj s slednjo odkrivamo plast za plastjo, tudi genezo same Anaksimander, ki doživi vrh v zadnji minuti izpita, s katero se zgodba tudi konča. Knjiga ni odlično izhodišče le za šolski pogovor o literarnih ali znanstvenih postopkih ustvarjanja, ampak tudi za pogovore o življenjskih okoliščinah, idealih in perspektivah najstnikov. (VZ)

Boyne, John: **Osupljiva zgodba Barnabyja Brocketa**.

Prev. Jure Potokar. Ilustr. Oliver Jeffers. Dob pri Domžalah: Miš, 2013. (Čiv), 269 str.

| P | 2. stopnja | [ODLIČNO], naslovniško odprta pripoved, za pogovore o knjigah

| drugačnost, družina, letenje, odraščanje, samopodoba, vrednote

Irskega pisatelja Johna Boyna pri nas poznamo po njegovem mladinskem romanu Deček v črtasti pižami, tokrat pa se nam predstavlja z nenavadno zgodbo o nenavadnem Barnabyju, ki ima to nesrečo, da se rodi v popolnoma navadno in dolgočasno družino, ki nikakor ne more sprejeti njegove drugačnosti. Barnaby zna namreč leteti. Njegova družina se sicer trudi, da bi ga sprejela medse, a je to za starša preveč naporno in se z njegovo drugačnostjo ne znata soočiti. Barnaby se odloči, da bo odšel na čarobno popotovanje, ki ga popelje vse do vesolja. Na poti sreča navadne kot nenavadne ljudi, ki ga naučijo, kako naj sprejme svojo drugačnost in oprosti tistim, ki njegove drugačnosti ne razumejo oziroma je ne sprejemajo. Na potovanju sprevidi, da v svoji osamljenosti ni sam, ter se nauči, kako lahko ostane zvest samemu sebi, ne da bi postal običajen človek. Iskriva, humorna in nežna zgodba, mestoma grenka in temačna, polna fantazijskih junakov, je namenjena tako odraslim kot mladim bralcem, saj je večplastna pripoved. Vsaka plast zase govori svojo resnico, ki vsakemu bralcu sporoča nekaj drugega. Bistvo zgodbe pa je trditev: "Ker tvoja različica normalnega ni enaka različici nekoga drugega, to še ne pomeni, da je s tabo kaj narobe." (PP)

Brooks, Kevin: **iBoy**.

Prev. Metka Osredkar. Dob pri Domžalah: Miš, 2014. (Srečanja), 345 str.

| M | 4. stopnja | [ODLIČNO], za pogovore o knjigah

| babice, etika, internet, izsiljevanje, kiborgi, ljubezen, maščevanje, mladostniki, mobilni telefoni, nadnaravno, nasilje, posilstvo, prestopniki, računalništvo, stroji, superjunaki, tehnika, telefoni, tolpe

V znanstvenofantastičnem romanu se prepletajo akcija, ljubezen in filozofsko-moralna vprašanja o svetu in bivanju. Torej vse, kar roman naredi dober. Glavnemu junaku Tomu, čisto navadnemu najstniku, ki živi pri babici, nekega dne na glavo iz tridesetega nadstropja prileti iPhone. Ko se po sedemnajstih dnevih prebudi iz kome, ugotovi, da je razvil supermoči. Delci iPhonea, ki mu jih zdravniki niso uspeli odstraniti, se povežejo z njegovimi možgani in Tom se lahko priklopi na katero koli računalniško omrežje, telefone ali pa si predvaja videoposnetke. Izve, da so malo pred tem dogodkom posilili njegovo prijateljico Lucy in pretepli njenega brata Bena. Tom oziroma iBoy, uporabi svoje nove supermoči in se loti iskanja krivcev. Medtem, ko vse bolj obvladuje svoje sposobnosti, se stopnjuje in postaja vse bolj nevaren tudi njegov spopad z osumljenci. Sumi, da so glavni krivci Vrani, tolpa, ki vlada njegovemu delu naselja. Avtor v roman spretno vključuje tako temo sodobne tehnologije kot temo prebujajoče se najstniške ljubezni. Najbolj pomembno vprašanje, ki si ga avtor zastavlja pa je, kaj bi se zgodilo s človeštvom, če bi se bilo sposobno povezati z računalniškim omrežjem. Ali bi mu kljub vseznanju ostalo še kaj človečnosti in morale? Roman je prejel nagrado Angus Book Award 2012, bil je med sedmimi nominiranci za Deutche Jugendliteraturpreis 2012, izbran pa je bil tudi za najbolj priljubljen roman na Nizozemskem leta 2012. (PP)

Ende, Michael: **Momo ali Čudna zgodba o tatovih, ki so kradli čas, in o otroku, ki ga je ljudem vrnil**: pravljичni roman: z avtorjevimi ilustracijami.

Prev. Lojze Uršič. Ilustr. Michael Ende. Spr. beseda Lojze Uršič. Ljubljana: Mladinska knjiga, 1987, 2012. (Knjižnica Sinjega galeba; 332), 259 str.

| P | 2. stopnja | [ODLIČNO], nova izdaja, nova likovna obdelava, o avtorjih, ponatis, spremna beseda, za pogovore o knjigah

| čas, ekologija, pohlep, potrošništvo, prijateljstvo, ure, vrednote, želve, živali v domišljiji

Pravljичni roman uspešnega in večkrat nagrajenega nemškega avtorja Michaela Endeja (1929–1995) sodi med klasike mladinske književnosti, ki so ga leta 1974 nagradili z Deutscher Jugendliteraturpreis in je bil nato preveden v številne jezike. V slovenščini smo dobili prevod leta 1978, tedaj z ilustracijami Janka Testena (nato ponatis leta 1987, obakrat pri založbi Mladinska knjiga), pričujoča izdaja pa je opremljena z avtorjevimi ilustracijami. Vsebina oz. sporočilo besedila je razloženo že kar v dolgem naslovu. Hudobni sivi gospodje so ljudi prisilili, da čedalje več delajo in imajo vedno manj časa. Toda njihovemu zlobnemu načrtu se uprejo osamljena in osirotela deklica Momo, skrivnostni upravnik časa mojster Hora in njegova želva Kasiopeja. Gre za simbolično izraženo obsodbo sodobnega sveta, pridobitno-potrošniškega načina življenja, kjer

ni časa za pristne medsebojne odnose, igro in domišljijo, ni prostora za druženje, sočutje in prijateljstvo. Pisatelj verjame v prvobitno pristno človeško dobro, ohranjeno v otrocih, dokler ne pridejo pod vplive sodobnega sveta, saj se roman konča z optimističnim »koncem, s katerim se nekaj novega začne«. Besedilo je s svojo kritiko sodobnega načina življenja še vedno aktualno. Prepričata tako pisateljeva bolečina kot njegova vera, silovitost sporočila, privlačno napeto dogajanje in tekoča pripoved (ki je mestoma vendarle malce okorna). To je otroški oz. mladinski roman »za vse čase« (odločilno vlogo odigra želva Kasiopeja, ki je tako rekoč žival z vgrajenim računalniškim ekranom) in za slehernega bralca, tako mladega kot odraslega. A čas je življenje, to pa prebiva v človeških srcih. Ljubezen v najširšem pomenu besede bo po Endejevem prepričanju morala premagati nespametno, narazumno, razčlovečeno delovanje sodobnih »sivih mož«, tatov časa in življenja. (tj)

Roth, Veronica: Trilogija: **Neupogljivi, Povezani, Razcepljeni.**

Prev. Darja Marinšek. Tržič: Učila International, 2014.

| M | 3. stopnja | [DOBRO], knjiga je del enotne zgodbe

| družba (skupnost), družina, iskanje, ljubezen, pogum, prihodnost, svoboda, totalitarizem

Šestnajstletna Tris je pred najpomembnejšo odločitvijo v svojem življenju. Odločiti se mora, kateri od petih ločin želi pripadati. So to nesebični Asketi, med katerimi je odrasla in katerim pripada tudi njena družina, pogumni Herosi, vedoželjni Eruditi, odkritosrčni Veritisti ali ljubeči Agapejci. V razdeljeni družbi, kjer se mora posameznik prilagoditi in podrediti ločini, Tris ne najde svojega mesta. Zato se, neomajna in drzna, sama poda v svet, odločena, da ugotovi, kam zares spada.
www.emka.si

Saint Exupéry, Antoine de: **Mali princ.**

Prev. Ivan Minatti. Ilustr. Antoine de Saint Exupéry. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2012, 110 str.

| M | 3. stopnja | [ODLIČNO], naslovniško odprta pripoved, ponatis, simbolična pripoved
| ljubezen, prijateljstvo, večni otrok, vrednote

Francoski pisatelj Saint-Exupéry (1900–1944), ki je bil pilot, je Malega princa napisal po nesrečni izkušnji v puščavi, kjer je strmoglavil z letalom. Delo, ki ga je pisatelj sam tudi ilustriral, je prvič izšlo leta 1943; od tedaj je bilo prevedeno v okoli 180 svetovnih jezikov in tudi v slovenščini je izšlo precej ponatisov. Delo je doživelo tudi veliko predelav in prenosov v druge medije; je eno najbolj znanih in priljubljenih literarnih del sploh. Slehernega se namreč dotakne njegova simbolika: Mali princ pride na Zemljo z oddaljenega planeta, da bi ljudem odprl oči za lepoto, ki je zaslepljeni od strasti in napak, ne vidimo. Tu je čistost otroka v primerjavi z lastnostmi prebivalcev drugih planetov in Zemlje, osamljenost in stiska slehernega človeka, temeljne vrednote (sočutje, prijateljstvo, ljubezen idr.), povezanost živih bitij in neživega sveta, pomen duhovnosti, pomen čustvovanja (»Kdor hoče videti, mora gledati s srcem. Bistvo je očem nevidno.«) in še mnogo drugega. Mladi in odrasli bralci odkrivajo v besedilu sporočila glede na svoje potrebe in izkušnje; toda že otroci uživajo ob glasnem branju Malega princa, v njegovi tekoči, skorajda melodični pripovedi. To je pravo kultno besedilo, žlahtno »naslovniško odprto« delo vse od svojega nastanka

pa do danes. Čeprav je tako priljubljeno in spromovirano, pa v sedmih desetletjih ni izgubilo niti aktualnosti, niti umetniške moči in prepričljivosti. (tj)

Žilinskaite, Vytaute: **Potovanje na Tandadriko.**

Prev. Klemen Pisk. Ilustr. Gintaras Jocius. Spr. beseda Klemen Pisk. Ljubljana: Sodobnost International, 2013. (Novi mladinski klasiki), 394 str.

| P | 2. stopnja | [ODLIČNO], spremna beseda

| fantastična bitja, igrače, oblast, prijateljstvo, pustolovščine, vesolje, vrednote, vzporedni svetovi

Avtorica, čeprav pri nas še neznana, je izstopajoče ime litovske mladinske literature, prejemnica številnih nagrad. To je njeno prvo delo, prevedeno v slovenščino, ki je v originalu izšlo leta 1984. Gre za znanstvenofantastični otroški roman o šestih odvrženih in poškodovanih igračah (zajčku, psičku, žabi, pingvinu, punčki in pilotu), ki se na silvestrski večer srečajo v gozdu, odkrijejo vesoljsko ladjo in se odločijo za popotovanje na skrivnostni planet igrač – Tandadriko, kjer naj bi spet pridobile nazaj svojo prvotno in resnično podobo. Med potjo jih doletijo številne težave – zaradi okvare na vesoljski ladji so prisiljene pristati na različnih planetih, kjer jih čakajo težke preizkušnje. Potovanje na Tandadriko je tako v več pogledih simbolično, katarzično in očiščujoče dejanje, ki jih v resnici pelje k sebi in svoji notranji resnici. Čeprav se avtorica ob pristankih pomudi ob različnih, še vedno aktualnih družbenih problemih (ekologija, oboroževalna tekma, nove tehnologije ...), pa so bistveni vendarle odnosi med protagonisti, njihove zamolčane skrivnosti, medsebojno zaupanje in nezaupanje, boj za male in velike osebne koristi, za prevlado nad drugimi, ne nazadnje za prestiž in položaj, ki si ga skušajo zagotoviti v skupini. Avtorica je (znanstveno)fantastično pripoved razgrnila kot kuliso, na kateri se odigrava moralna drama, ki presega okvire mladinske literature. S svojimi etičnimi, eksistencialnimi in filozofskimi vprašanji (izrazito je izpostavila problem mirnega sobivanja v svetu), ki so simbolično prepletene z elementi iz litovske mitologije (rogati ptič kukis kot nekakšen litovski ptič feniks), je pripoved namenjena tako otrokom kot odraslim. Pohvaliti velja tudi odličen prevod Klemena Piska. (IM)

RESNIČNOST - predvsem za učence 2. in 3. triletja

Asher, Jay: **Trinajst razlogov.**

Prev. Neža Božič. Spr. beseda Saška Roškar. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2011, 2012. (Odisej), 263 str.

| M | 3. stopnja | [ODLIČNO], spremna beseda

| dekleta, etika, mladostniki, samomor, samopodoba, stiske

Knjižni prvenec Jaya Asherja Trinajst razlogov opisuje kratko življenjsko zgodbo šestnajstletne Hane, ki je storila samomor. Pred smrtjo na trinajst kaset posname svoje občutke, razmišljanja in razloge, ki so jo privedli do tega brezsmiselnega dejanja. Zgodba se začne, ko njen sošolec Clay dva tedna po njenem samomoru na domačem pragu najde nenavadno pošiljko trinajstih kaset. Med poslušanjem izve, da so kasete namenjene trinajstim osebam (seveda tudi njemu), ki so tako ali

drugače vplivale na njeno odločitev, da si vzame življenje. Skozi njene besede se mu razkrije Hanina zgodba, njen glas ga vodi skozi mesto, kraje in prostore v mestu, kjer se je gibala, in osebe, ki jih je (s)poznala in so tako usodno vplivale nanjo, da se je odločila umreti. Tisto, kar odkrije na kasetah, mu za vedno korenito spremeni pogled na svet in ljudi okoli sebe. Pretresljiva, skrivnostna in provokativna zgodba, ki zastavlja pomembna vprašanja o življenju in smrti. Po knjigi že snemajo film, ki naj bi v kinematografe prišel leta 2013. (PP)

BROOKS, Kevin: Dnevnik iz bunkerja.

Prev. Meta Osredkar. Dob pri Domžalah : Miš, 2016. 257 str.

| M | 3. stopnja |

mladostništvo / pubertete / ugrabitev / travme / dnevniki

Dowd, Siobhan: Barjanski otrok.

Prev. Tina Mahkota. Spr. beseda Tina Mahkota. Hlebce: Zala, 2014, 327 str.

| M | 4. stopnja | [ODLIČNO], o avtorjih, spremna beseda, za pogovore o knjigah

| arheologija, barje, bratje, dekleta, družina, etika, Irska, matere, mladostniki, mumije, nasilje, očetje, politika, prazgodovina, smisel, smrt, solidarnost, stoletje, 2. pol. 20., terorizem, upori, vera, zgodovina, žrtvovanje

Zgodba se dogaja v pogorju Severne Irske, leta 1981, ko Irsko pretresa politična in humanitarna kriza (v zaporu zaradi gladovne stavke umirajo pripadniki Irske republikanske armade, ki zahtevajo status političnih zapornikov, med njimi je tudi Fergusov starejši brat). 18-letni Fergus na visokem barju v šoti po naključju naleti na dekliško truplo; arheologi ugotovijo, da je bilo dekle žrtvovano v času železne dobe. Fergusova odkritje zelo pretrese, doživlja občutenja sočasnosti in eksistencialno stisko ob soočenju s smrtjo: "je to edina pot, po kateri bomo šli vsi. Sredi življenja se nahajamo v smrti." To spoznanje pa ga odločno usmeri na njegovo pot v odraslo življenje: po maturi zapušča ljubečo družino in nesrečno okolje ter se poln načrtov odpravlja na študij na Škotsko. Vrhunski, mnogoplasten crossover roman je kljub težkim temam obenem tudi humoren in predvsem "svetlo" naravnani, izraža toplo in etično držo pisateljice irskih korenin Siobhan Dowd (1960 – 2007). Roman – naslovnica je v slovenski izdaji vendarle manj posrečena – je večkrat nagradjen, prejel je tudi najuglednejšo nagrado, Carnegiejevo medaljo, kritiki pa so ga uvrstili v ožji izbor za irski roman desetletja. (TJ)

Calcutt, David: Robin Hood.

Prev. Tamara Laganin. Ilustr. Grahame Baker Smith. Hoče: Skrivnost, 2015, 176 str.

| P | 2. stopnja | [DOBRO], priredba

| Anglija, gozdovi, lokostrelci, pogum, pomoč, pravičnost, pustolovščine, Robin Hood (literarni junak), srednji vek, vitezi, vrline

Catozzella, Giuseppe: Nikoli ne reci, da te je strah.

Prev. Eva Kobe Pavlovič. Ljubljana : Mladinska knjiga, 2016. (Odisej), 271 str.

| M | 3. stopnja | Yusuf Omar, Samia (1991-2012), atletinje, begunci, Somalija, družbene razmere.

Dahl, Roald: **Poba: zgodbe iz otroštva.**

Prev. Slavica Jesenovec Petrović, Borut Petrović Jesenovec. Ljubljana: Mladinska knjiga, 1997. (Sledi), 172 str.

| M | 3. stopnja | fotografije, življenjepisi
| otroštvo, spomini

Gardell, Jonas: **Kako je odraščal komik.**

Prevedla Nada Grošelj. Spremn beseda: Lili Jazbec. Dob pri Domžalah : Miš, 2016 (Bisernice).

| M | 4. stopnja |

Gardell, Jonas (1963-) - Otroštvo - Spomini – Izpovedi - Fantje - Odraščanje - Medvrstniško nasilje - Šolsko življenje Odrasli - Travme - Samopomoč – Švedska družine / medosebni odnosi / otroci žrtve / otroci nasilneži / agresivnost / nesrečno otroštvo / ljubezen / družbeni problemi / osveščanje

Huizing, Annet: **Kako sem po nesreči napisala knjigo.**

Prev. Mateja Seliškar Kenda. Hlebce : Zala, 2016, 144 str.

| M | 3. stopnja |

dekleta, družina, ljubezenski partnerji, matere, očetje, odraščanje, prijateljstvo, smrt, žalovanje, pisanje

Kodrič, Neli: **Solze so za luzerje.**

Spr. beseda Majda Mramor. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2013. (Odisej), 313 str.

| M | 4. stopnja | [ZELO DOBRO], spremna beseda, za pogovore o knjigah
| družina, ljubezen, ločitve, nasilje, pogum, prijateljstvo, šola, vrstniki

Glavna junakinja romana Ajda je čisto vsakdanja osnovnošolka, dokler se ji ravno v devetem razredu življenje ne obrne na glavo. Njena mama se namreč ločuje od nasilnega moža, zateče se v varno hišo v oddaljenem kraju, kamor morata z njo tudi Ajda in mlajši bratec. Ajda mora torej zapustiti dom in očeta, ki ga ima vendarle rada, pogreša sošolce, prilagajati se mora pravilom v novem bivališču, najhuje pa doživi v novi šoli, kjer se nanjo spravi sošolka s svojimi podaniki. Toda Ajda je upornica in borka, s pomočjo dveh sošolcev in prostovoljke v varni hiši se postavi zase, razredu dokaže, da ni "luzerka" in jim celo ponudi svoje prijateljstvo. Mladostniški roman obravnava torej nasilje, oz. dve temi, družinsko in medvrstniško nasilje, in opozarja, da nikakor ni prav, da se oboje še kako pogosto prikriva. Avtoričina pripoved je silovita in prepričljiva, dotakne se tako mladih kot odraslih bralcev. Nedvomno bo sprožila "pogovore o prebranem", še posebej, ker je knjigi dodana tehtna strokovna beseda. Knjiga se je uvrstila med finalistke za nagrado večernica 2014.

Moškrič, Marjana: **Sanje o belem štrpedu: mladinski roman.**

Murska Sobota: Franc-Franc, 2015. (Mega), 223 str.

| M | 4. stopnja | naslovniško odprta pripoved, simbolična pripoved

| bogastvo, družba (skupnost), družina, nasilje, odraščanje, prijateljstvo, revščina, tiranija, upori, vrstniki, zlorabe

Pandazopoulos, Isabelle: **Odločitev.**

Prev. Iztok Ilc. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2016, 231 str.

| M | 4. stopnja | o avtorjih

Francoska književnost - Mladostniki - Odraščanje - Zlorabe - Droge - Posilstvo - Družina - Odnosi - Nosečnost - Matere - Otroci - Francija - Avtorjeva sodobnost - Zanikana nosečnost

spolnost / skrivne nosečnosti / družine / odnosi starši otroci / materinski dom / mlade mamice / odnos mati hči / nezaželeno materinstvo / travmatični dogodki

Thydell, Johanna: **Zvezde sijejo v temi.**

Prev. Danni Stražar. Spr. beseda Danni Stražar, Irena Miš Svolfšak. Dob pri Domžalah: Miš, 2007. (Zorenja), 282 str.

| M | 3. stopnja

| babice, dedki, dekleta, matere, mladostniki, odraščanje, pogum, prijateljstvo, rak (bolezni), smrt

Prvoosebna pripoved, prvenec mlade švedske pisateljice je bil napisan, ko je bila stara devetnajst let, izšel pa je štiri leta kasneje, 2003, ko je prejel švedsko nagrado August. Glavna književna oseba je trinajstletna edinka Jenna, ki živi življenje običajne najstnice, razpete med šolo in domom, vrstniki in platonično zaljubljenostjo. Življenje se ji hipoma usodno spremeni, ko njena mama zbolí za rakom. Jenna se mora tako namesto z običajnimi najstniškimi težavami, spopadati z bridkimi težavami, ki so njenim vrstnikom prihranjene in ki jih s sabo prinaša mamina bolezen, njeno umiranje in smrt. Pisateljici je uspelo prepričljivo ubesediti dekletovo eksistencialno stisko, celo paleto raznolikih in nihajočih čustvenih stanj; vse od izjemnega obupa, spolne nemoči, celo do razmišljanja o samomoru, jeze, žalosti, strahu pred neizbežnim koncem in hkrati z željo, da bi se ta agonija čim prej končala, vse do pomiritve s smrtjo in pogumom za življenje naprej. K prepričljivemu opisu zrelosti dekleta, ki ga je življenje prisililo, da je na hitro odrasla, je verjetno prispevala pisateljčina lastna avtobiografska izkušnja. Roman se izogiba sleherni sentimentalnosti in patetiki in zmore pogumno pogledati v globine najstnikove duše. Pozornosti je vredna tudi jezikovna in slogovna plat besedila, ki uspe s pomočjo pogovornega jezika, slenga, hlastnega pripovedovanja, ponavljanj ... naslikati duševna stanja, v katerih se trenutno nahaja glavna junakinja romana. (dlv)

Unenge, Johan: **Moje vzporedno življenje.**

Prev. Danni Stražar. Ilustr. Johan Unenge. Dob pri Domžalah: Miš, 2011. (Srečanja), 253 str.

| M | 3. stopnja | [ODLIČNO], o avtorjih, strip

| begunci, diskriminacija, drugačnost, fantje, ilegalci, ksenofobija, mladostniki, politika, rasizem, vrednote

Roman pripoveduje o Mattiasu, čisto običajnem švedskem dečku, ki svoje najstništvo preživlja ob računalniških igrah in košarki. Ne da bi opazil kdaj in razumel zakaj, se nenadoma znajde tako v virtualnem kot resničnem blodnjaku nasprotujočih si interesov, doma, mesta, šole in nazadnje tudi svojih čustev. Vrenje v domačem mestu vdira v njegov dom in ga sili razmišljati o stvareh, na katere ni pripravljen. Zdaj mora nenadoma razsojati med športom in kulturo, odvečnimi priseljenci in dobrodošlimi zvezdniki, logiko knjižničarke, njegove mame, in logiko policista, njegovega očeta, strpnostjo in nestrpnostjo na obeh straneh ter pri tem skrivati vrstnika, ki ga ulica preganja zaradi njegovega porekla. Dramaturgijo mešanja resničnega z virtualnim svetom, akcije s premislekom, avtor podkrepi tudi s prestopanjem iz besedilnega v stripovski način pripovedovanja in nazaj in tako še bolj podčrta misel, da je marsikaj v našem življenju racionalno ali iracionalno samo zaradi zornega kota našega gledanja. (VZ)

Vidmar, Janja: **Otroci sveta.**

Spr. beseda Vlasta Nussdorfer, Milena Zupančič. Fotogr. Benka Pulko. Ljubljana: Undara studio, 2013, 135 str.

Posebna darilna izdaja. Ljubljana: Društvo Bralna značka Slovenije - ZPMS, 2015, 144 str. (Zbirka Zlata bralka, zlati bralec).

| P | 2. stopnja | [ZELO DOBRO], fotografije, spremna beseda, za pogovore o knjigah
| drugačnost, otroci, otroštvo, večkulturnost

Vigan, Delphine de: **No in jaz.**

Prev. Alenka Moder Saje. Spr. beseda Špela Razpotnik. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2012. (Odisej), 303 str.

| M | 3. stopnja | [ODLIČNO], o avtorjih, spremna beseda, za pogovore o knjigah
| brezdomci, dom, etika, ljubezen, osamljenost, pogum, pomoč, prijateljstvo

Nadpovprečno inteligentna Lou se odloči, da bo šolsko govorno vajo posvetila temi brezdomstva, kar jo usodno poveže z No, osemnajstletno brezdomko, ki jo po naključju sreča na železniški postaji. Trčenje dveh svetov sprva zazveni neprijetno in tuje, a se tekom njunih srečevanj »udomačuje«, kar omogoči razvoj tesnega prijateljstva med dekletoma. Močna psihološka vez, ki se poraja iz tega odnosa, pa ni zgolj rezultat druženja; tudi Lou je brezdomka v svojem svetu: ob smrti mlajše sestre se v družino zareže razpoka, ki spreminja dom v mučno bivališče brez topline. Izobčeno se počuti tudi v šolskem okolju, saj ji njena fizična nezrelost in nadpovprečna inteligentnost povzročata nemalo stisk in zadreg. Če poskuša torej Lou pri No reševati brezdomstvo na fizičnem nivoju, pa ob tem vsekakor rešuje tudi svoj občutek, da ne pripada nikomur, skratka brezdomko v sebi. Zelo dobrodošla spremna beseda Špele Razpotnik razsvetli tudi domačo problematiko brezdomstva. Francoska pisateljica Delphine de Vigan je za roman No in jaz leta 2008 prejela prestižno francosko literarno nagrado Prix des libraires. (kp)

POUČNE KNJIGE – etika, filozofija, vzgoja idr.

Bacharan, Nicole; Simonnet, Dominique: **Kako sva svojim otrokom razložila ljubezen.**

Prev. Suzana Koncut. Ljubljana: Cankarjeva založba, 2000, 66 str.

| 1 | 2. stopnja

Otroški parlamenti®

| etika, ljubezen, vrednote

Brenifier, Oscar: 3 naslovi: **Kaj pomeni biti jaz?, Kaj pomeni vedeti?, Kaj pomeni živeti skupaj?**

Prev. Irena Ostrouška. Ilustr. Frédéric Bénaglia. Ljubljana: Tehniška založba Slovenije, 2007. (Filozofki), 92 str.

| 1 | 1. stopnja | tipografija različna

| filozofija

Zbirka Filozofki je namenjena tako otrokom od sedmega leta dalje kot odraslim, ki se želijo s svojimi otroki pogovarjati o bistvenih bivanjskih vprašanjih in vprašanjih etičnega ravnanja v odnosu do sebe in drugih. Slogan, da je razmišljanje otroška igra, skuša otrokom ponuditi razmislek, ki odpira nova in še bolj vznemirljiva vprašanja. V duhu te igrive metode avtor, doktor filozofije in pedagog, mladim predlaga v premislek: Kaj pomeni biti jaz? Kaj pomeni vedeti? in Kaj pomeni živeti skupaj? ter se ne zadovolji zgolj s preprostimi in poenostavljenimi odgovori, temveč odpira dialog, ki terja poglobljeno samospraševanje. Vprašanja so včasih provokativna, včasih celo zavajajoča, vendar so zastavljena tako, da mladega človeka vodijo k osebnemu, večplastnemu in nestereotipnemu razmišljanju, ki opozarja tudi na lastne meje, saj na določena vprašanja preprosto ni mogoče odgovoriti. Avtor želi svojim bralcem privzgojiti pogum za pošteno soočenje z dilemami, ki jih zastavlja življenje, in za spoznavanje meja, iz katerih izhaja vsakršen razmislek. Opozoriti velja tudi na imenitne ilustracije in prepoznavno oblikovno podobo zbirke. (im)

Gandon, Odile: **Razumeti svet: izzivi jutrišnjega dne.**

Prev. Agata Tomažič. Ilustr. Buster Bone, Stéphane Kiehl, Pascal Lemaître. Ljubljana: Tehniška založba Slovenije, 2008, 152 str.

| 3 | 3. stopnja

| ekonomija, politika

Labbé, Brigitte; Puech, Michel: **Filozalogajčki.**

Prev. Maja Kraigher. Ilustr. Jacques Azam. Murska Sobota: Pomurska založba, 2005, 93 str.

| 1 | 3. stopnja

| etika, vrednote

MCCARNEY, Rosemary: **Vsak dan je Malalin dan.**

| C | 1. stopnja |

Yousafzai, Malala (1997-) - dekleta – otroci – izobraževanje - ženske - človekove pravice
Dob pri Domžalah: Miš, 2016.

Moralne vrednote za mlade: zgodbe, ki pomagajo oblikovati lastni svet vrednot.

Prev. Andreja Blažič Klemenc. William J. Bennett. Tržič: Učila, 2001, 2006. 271 str.

| M | 3. stopnja | legende

| etika, modrost, morala, vrednote

Piquemal, Michel; Lagautriere, Philippe: **Modrosti srca: zgodbe za 5 minut.**

Prev. Špela Mihelač. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2007, 142 str.

| 1 | 3. stopnja

| etika, modrost, morala, vrednote

Zbirka kratkih zgodb, ki izvirajo iz mitologije, antične zgodovine in vzhodnjaških modrosti, je namenjena tako najstnikom kot odraslim. Zgodbe lahko zgolj preberemo, estetsko uživamo v njihovi literarnosti in se oplajamo z modrostjo, duhovitostjo in čustvenostjo, ki vejejo iz njih. Lahko pa so osnova za poglobljeno razmišljanje o svetu in življenju; v ta namen so zgodbam dodana vprašanja, ki spodbujajo samostojno ali skupno razmišljanje o različnih filozofskih vprašanjih. Avtor opozarja, kako pomembno je, da knjiga tudi v sodobnem času ohrani vlogo pripomočka za dialog in razmišljanje in da so zgodbe namenjene povezovanju ljudi in gradnji civilizacij; spodbuja nas, "da se skupaj pogrejmo ob filozofiji zgodb in basni". (tj)

Pregl, Slavko: **Med delom in denarjem.**

Ilustr. Tomaž Lavrič, Marjan Manček, Rosie Brooks, Mike Phillips. Besedilo o slovenskih znanstvenikih Sandi Sitar. Ljubljana: Karantanija, 2008. (Moj denar), 44 str.

| 3 | 2. stopnja

| denar, gospodarstvo, podjetništvo

Poučne knjige za otroke, ki bi govorile o osnovah gospodarjenja, predvsem pa o ravnanju z denarjem, so na moč redke, zato je naravnost razveseljivo, da je slednjo napisal avtor, ki je odličen slovenski mladinski pisatelj in ekonomist hkrati, saj mu strokovni izrazi, kot so trgovinska bilanca, trg in plan, državni proračun, uvoz, izvoz in zaslužek, niso neznanca. O teh, za marsikoga puščobnih temah, zna namreč spregovoriti preprosto in duhovito in jih popestriti še s prepričljivimi primeri iz vsakdanje prakse. Prav zgodbe o uspehu, tako meni avtor, lahko otroke navdihujejo, vzpodbujajo in usmerjajo, kadar razmišljajo o delu in denarju. Zato bralcem predstavi nekaj svetlih zgledov: življenjske zgodbe znanih slovenskih podjetnikov, poslovnežev, inovatorjev, umetnikov in športnikov. Ti zagotavljajo, da so uspeli predvsem, ker so sledili svojim sanjam, ob čemer je denar samo rezultat njihovega vztrajnega dela. Pisatelj nato natrese nekaj zanimivih predlogov, kako lahko otroci tudi sami kaj zaslužijo, ob tem pa poudari, da ima v poslu pomembno mesto tudi dobra ideja – torej ustvarjalnost in domišljija. Osrednja avtorjeva poanta

je zagotovo razmislek o ravnotežju med glavo in žepom, ki pravi takole: »Človek nosi denar v žepu. Zelo narobe je, kadar – narobe – denar v žepu nosi človeka«. (IM)

Savater, Fernando: **Etika za Amadorja.**

Prev. Drobnič. Marjeta. Ljubljana: Cankarjeva založba, 1998. (Najst), 161 str.

| 1 | 3. stopnja

| etika, filozofija, mladostniki, odgovornost, svoboda, vrednote

Semelin, Jacques: **Kako sem hčerkama razložil nenasilje.**

Prev. Maja Novak. Ljubljana: Cankarjeva založba, 2000, 49 str.

Otroški parlamenti®

| 1 | 2. stopnja

| etika, strpnost, vrednote

Tuckermann, Anja: **Vsi tukaj, vsi skupaj.**

Ilustr. Tine Schulz. Prev. Tina Mahkota. (Zala, 2016), 33 str.

| 3 | C | 1. stopnja, slikanica

Kulturne razlike - Imigranti - Socializacija - Knjige za otroke - Begunci - drugačnost / globalizacija / migracije / prazniki / predsodki

Varoufakis, Yanis: **Ta svet je lahko boljši:** kako sem hčeri razložil gospodarstvo.

Prev. Jelena Isak Kres. Cankarjeva založba, 2016. (Najst). 206 str.

| 3 | M | 3. stopnja |

politična ekonomija - gospodarstvo - ekonomska zgodovina / ekonomska neenakost / ekonomske teorije / etika / kapital / pravičnost

Vežjak, Boris: **Ali je to zmota?**

Ilustr. Igor Cvetko. Maribor: Aristej, 2015, 35 str.

| 1 | 1. stopnja | [ZELO DOBRO], poučno leposlovje

| etika, logika, sošolci, šola, vrednote, vrline

Winston, Robert: **Iz kakšnega testa sem?**

Prev. Kim Turk Dermastia. Murska Sobota: Pomurska založba, 2009, 96 str.

| 6 | 2. stopnja | fotografije

| človeško telo, filozofija

Zubrzycka, Elzbieta: **Nekomu povej!**

Prev. Lidija Cerk Dečman. Ilustr. Agnieszka Zelewska. Ljubljana: Koleda, 2007, 48 str.

| 3 | 1. stopnja | tipografija različna

| etika, lepo vedenje, pedofilija, vzgoja

Priročnik se loteva "težkih tem", o katerih redko spregovorimo. Na otrokom primeren način se namreč loteva vprašanja različnih vidikov spoštovanja: do narave, drugih ljudi, sebe, predvsem pa do svojega lastnega telesa, ob čemer avtorica izpostavi temo, kako otroke naučiti varovati sebe in svoje telo ob spolnem nadlegovanju. S kratkimi predstavitvami neustreznih situacij poskuša avtorici z besedo in sliko poudariti otrokove pravice v zvezi z lastnim telesom. Knjiga je namenjena pogovoru, ki naj bi otrokom pomagal ohranjati občutek lastne vrednosti, prepoznavati neustrezno ravnanje odraslih in vrstnikov in jih vzpodbujati, da bi z zaupno odraslo osebo lažje spregovorili o krivicah, nevarnostih ali zlorabah, tako svojih kot tujih. Avtorica je knjigo razdelila na štiri tematske sklope, ki so pregledni, kratki in razumljivi tudi predšolskim otrokom, staršem pa bodo gotovo v pomoč dobro zamišljeni predlogi za pogovor z otroki. (im)